

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.	
Egy évre . . . 5	Fél évre . . . 8		
Negyed évre . . . 2	Egy órára . . . 1		
Egy órára . . . 1	Egyes szám ára 4 fillér.		

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IJJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Függetlenségi párt és agráriusok.

Visszatérek még egyszer az agráriusok programjára azért, hogy iparkodjam kimutatni, hogy e programnak kimagasló része csak úgy valósítható meg, ha létre jön az önálló vámterület és érvényesítetik az ország joga olyan kereskedelmi szerződéseket kötni a külállamokkal, a melynek az ország érdekeinek megfelelnek.

Csakis e részért térek vissza az agrárprogramnak, mert csakis ez érdekelheti a mi pártunkat, minthogy a többi követelmény nem olyan természetű, hogy elégséges legyen arra, hogy egy új pártalakulás alapját képezze; «a tisztesség meglazult fogalmának helyreállítása» pedig minden pártnak kötelessége tehát minden párt programjában benne kell hogy legyen; valóban szűgyelni kellene magát a világ előtt a magyarnak, ha szükség lenne arra Magyarországon, hogy «a tisztesség meglazult fogalmának helyreállítása» végett egy külön párt alakuljon az országban.

Az agrár programnak kimagasló része, melyre visszatérek, az a rész,

mely a földmives érdekeinek védelmét célozza s így az agrár érdekek védelmét teszi egy új pártalakulás céljául.

Sokan vannak a függetlenségi pártban is, kik az agrár érdekek védelmét oly követelménynek tartják, a melynek az ország jelen helyzetében a felmerülő kérdések közt előtérben kell állni.

E párthiveink nem felejtik el, hogy nem kizárólag az agrár érdekek követelik meg azt, hogy ne legyenek többé magas politikai céloknak alárendelve, melyek természetellenes helyzetbe hozták az országot és lehetetlenné teszik közgazdasági érdekeinek kielégítését.

A mi párthiveink jól tudják, hogy az ipar és kereskedelem érdekei is ugyanezt követelik; sőt annyira követelik, hogy a magas politikai célok egyenesen lehetetlenné tették az ipar meghonosulását nálunk; a világkereskedelemmel a közvetítést pedig csaknem kizárólag osztrák kezekbe adták.

A mi párthiveink jól tudják azt is, hogy a földmivelés, az ipar s a kereskedelem érdekei szorosán össze vannak növe; és hogy a földmivelés érdekeit sérti első sorban az, a ki nincs tekintettel annak az iparnak az

érdekeire, mely a földmives nyers terményeit feldolgozni lévén hivatva, ezt megveszi és elfogyasztja; vagy pedig nincs tekintettel annak a kereskedelemnek az érdekeire, a mely a földmives nyers terményeit megveszi és elszállítja oda, a hol kereset van rá, a földmives szolgálatába hajtván összeköttetései, melyek segítségével megtalálja messzeföldön a vevőt a termények számára.

Mindazt, a mi a fentebbiekben össze van foglalva, a mi párthiveink nem felejtik el; és azt sem, hogy bármily tisztességes, jogosult, sőt a közvédelemre feltétlenül igényt tartható anyagi érdek sem lehet elégséges arra (az ő fogalmaik szerint), hogy ennek védelmére egy külön párt alakuljon, mely eltekintsen a nemzetnek azon jogaitól, melyeknek megvalósulása minden nemzet életfeltétele, tehát a miénk is, és a melyekért küzdeni minden függetlenségi embernek kötelessége.

A mi párthiveink jól tudják, hogy veszélyes lenne az, ha egyesek vagy osztályok anyagi érdekeik szerint csoportosulnának pártokká az országban; és hogy ez nemcsak veszélyes, de még a megvédendő anyagi érdek szem-

A zivatar.

A kora reggeli órákban a vén Csamangó, a juhász ledobta magáról a veszprémi cifra szűrét és miután odavetette volna a számára hátára, elkezdett káromkodni:

— Hogy az Isten verte volna meg ezt a meleget. Az emberről szinte lepereg a bőr. Minek is van nyáron ez a szűr? Az is bolond volt, aki kitalálta. Gyere számár, viseld, legalább árnyék alatt legelészél!

A számár pedig még a fülét sem bilentette, hanem annál többet gondolt. Már milyen ez az ő vén hunczut gazdája. Télen fázni hagyja a lyukas tetejű istállóban, amelybe jobbról-balról bedudol az Isten hidege. Nyáron ráveti a szűrét, amikor ugyanis elég neki az a csacsibőr suba is, amit a jó Isten rája teremtett. Ha egész napon át eleszik előle a bürgék a harmatos füvet, hát oda se néz neki, hanem ha egyszer úgy készakarva betéved a gombosék luczernásába, vagy a Kalmárék tilosába, no hiszen, van akkor a hátán dolga a gamós, koskerekítő botnak:

— Hajh, beste szürkéje, talán megint bé akarsz csukatni, mint mikor a zsandár egy zsák lopott libát talált a hátadon? Piff! Paff! Piff! Paff!

A szegény számárnak szinte most is megviszket a kereszt a hátán, ha erre az

enyelgésre gondol s már-már lehemperedne a hőségétől feltartozott füre, mikor meghallja a vén Csamangó szavát:

— Szürke te!

A csacsi odamegy, meghegyezi két nagy lompos fülét s ránéz a juhászra két okos szemével, mintha azt mondana:

— No mi az, vén hunczut? Talán megszomjaztál?

Az öreg Csamangó nem szól semmit, hanem ráveti magát a füles hátára s neki-vág egyenest a csárda utjának, csak úgy toronyeránt. A nyáj őrzése a Bodrira marad, mely csahoiva tereli csapatba a viczánkóló, vidám báránykakat. Eközben a számár meg baktat sebesen s amikor odaér a csárda elébe, megáll, pedig nem is parancsolják. Csamangó belép az ivóba. Akkor már vannak ott vagy négyen. A számadó csikós, a gulyás egy-egy bajtársával. Csamangó oda-szól büszkén a csárdásnak:

— Egy liter bort, Kóbi!

— Talán csak szomjas kend? — kérdezi a csikós.

— Az vónék, kis ecsém!

— Hát akkor miért nem itatja meg előbb kend a szürke számárát — tódítja a gulyás.

Nem szól erre még a vén Csamangó semmit. Amint nagyokat nyel az üveg torkából, nem veszi fel még a gunyos nevetést sem. Hanem egyszerre aztán forni

kezd a vére. Ugyanis a csikós, a gulyás, meg a két bojtár rakezdi csufosan azt a vért megbontó, gyalázatos nótát:

Mikor a juhász bort iszik,
 Szölke számár szomorkodik.

A szürke odakint úgy hallja a nóta szavából, hogy ő róla van szó, mire elgondolja:

— Ebből megint baj lesz.

Csakugyan, hogy az lett. A vén juhász, amíg csak a harmadik üveg járta, lenyomta a mérgét, de amint már az ötödik csurgott, hát kitört belőle a pusztai virtus. Nagy hirtelenséggel megforgatta botját s úgy vágta fültövön a számadó gulyást, hogy annak fejéből kibugygyant a vére. Hogy aztán mi történt, nem lehetett tudni. Csak annyi bizonyos, hogy üvegek törtek, fokosok kopogtak és a vén Csamangót — szintén véres fejjel — kidobták a csárda elébe, a süpedő homokra. A vén korhely juhász, amint hogy talpra állt, hát első dolga volt a füttykösével czudarul végigbanni a szegény füles hátán.

— Ne zsvány! Amit ott bent kaptam, az is teerted volt!

Az árva számarat is elhagyta erre a türelem s a hátsó lábával úgy nyomta lágyékon gazdáját, hogy az nagy kinjában fölnézett az égre. Amit ott most látott: sötét

pontjából sem szükséges, minthogy a meglevő országos pártok egyikének programjában benne van mind az, a mi a közgazdasági érdekek védelmére szükséges, s e párt éppen a mi pártunk.

Mit mond az agrár-programm? Azt, hogy „kivánnunk kell a földmívelési és ipari termények oly árképződést, mely mellett a termelés jutalmazó”; kivánnunk kell „elégőségi vámokat, sőt a kivitel fönnakadása esetén tilalmak létesítését idegen országok marha-, sertés- és juhbehozatalára, s az idegen származású husra és állati termékekre”; kivánnunk kell „hathatós borvámokat és a kedvezményes borvám eltörlését szemben Olaszországgal”; továbbá „hasonló vámokat minden mezei terményre, gyapjura, kenderre, lenre s azoknak szurrogátumaira”; követelnünk kell, hogy „oly kereskedelmi szerződések köttessenek, melyek fölösleges terményeink kivitelét biztosítják.”

Ezt mondja az agrár-programm kimagasló része.

A mi párthiveink jól tudják, hogy ezt a mi pártunk régen mondja, régen követeli.

Az agráriusoknak pedig be kell tátni azt, hogy mind ebből egy betű sem valósítható meg, ha a függetlenségi program egyik sarkalatos része meg nem valósul; az a része, mely az önálló vámterületet s az önálló közgazdasági politikát czélozza.

Mikép lehet például megvalósítani azt, hogy a földmívelési és iparterményeknek oly árképződése legyen, mely mellett a termelés jutalmazó? Ez csak úgy valósítható meg, ha kezünkben vannak a vámügyek s a vámokat úgy kezelhetjük, a hogy érdekeink megki-

vánják; ez pedig csak akkor lehetséges, ha önálló vámterületünk van. Mindaddig, míg ez nincs, lehetetlen a földmívelési termények árképződését védelmezni, mert az osztrák érdek az, hogy ne lehessen megvédhető ez az árképződés azért, hogy Ausztria olcsóbban juthasson a mi nyersterményeinkhez; minthogy pedig a közös vámterületnél az osztrák érdek volt mindig (és lesz mindig) döntő, tehát a magyar termények árai nemcsak nem voltak soha (és nem lesznek soha) megvédhetőek, de sőt mesterségesen lelettek mindig (és lesznek mindig) verve. A mi pedig az ipartermények árképződését illeti, ezt az osztrák dominálta mindig (és dominálni fogja mindig), mert lejlett iparja soha sem fogja megengedni, hogy a kezdő magyar ipar megerősödjék.

Ha egy vezérczikk kerete megengedné, végig lehetne épen így menni az agrár-követelések minden más pontján és a napnál világosabban bizonyítani, hogy csakis az önálló vámterülettel és önálló kereskedelmi ügygyel valósíthatók meg e követelések.

Tudom, hogy párthiveink ezt belátják, azon pedig csodálkozom, hogy be nem látják ezt az agráriusok is; de minthogy az agráriusok vezére, fölkeres pártkülönbség nélkül mindenkit az új párt eszméi támogatására, — a mi párthiveink, ha őket felkeresik, ne tévesszék szem elől azt, hogy mindaz, a mi helyes az agrár-programmban, már régesrég óta benne van a függetlenségi programmban, a mely mellett ők megállhatnak tehát, ha helyeslik is agrár-törekvéseket.

Kossuth Ferencz.

nagy felhőket, villámok járását — attól oszt' megijedt. Raugrott hirtelen a szürke hátra s magában motyogta:

— Zivatar lesz menten. Bé kell terelni a birkát a karámba. Lódulj szögám, szürke.

S amíg a szegény számár levágta a fejét s úgy rohant előre, a vén Csamangó után hallott még a nóta és a csárdás fajó kiáltása:

Hallja, kee! Álljék meg! Fizesse meg az öt liter boromat, meg az üveg árát!

Csamangó most vissza dehogyan nézett volna. Hallatlanná vette a szíves marasztalást, csak magában mondta:

— Fizesse meg a mennydörgős menykő! S oszt' vágatott előre.

A vén Csamangónak biz úgy, igaza volt: nagy zivatar készült. Az a sötét felhő, ami az eget borította, egészen összeért a sűrű páránál! amely mint nehéz füst, szállott fel a Tisza aljából. Odafönt az égen az apró villámkölykek öltözték egymásra tüzes nyelveiket, majd nagy villámsávok szöttek be a mennyet kelettől nyugatig. Amint-hogy hullani kezdett az esősepp, a zengés kezdődött. Először távolról, lassan, felelmesen, aztán mind közelebb. Egy nagy fénylés után, amelyre csövestől megeredt a zápor, olyan nagy recsegő-ropogó dördülése támadt a fényes egeknek, hogy az oktalan állat

lehullott a földre, a meglapult pásztorok pedig félelmükben suttogtak egymásnak:

— Halljátok? Valahol leütött az Isten haragja.

A közeli erdő, füzes és ákáczos zengett a vihartól. Az ágak hajoltak, szinte megölelték, a kis levelek meg nagy ijedelmében úgy csókolták egymást. A madár az ágon meg se mert mozcézani jó pelyhes fészkeiben; a dúvad: a farkas, meg a lompos róka reszketett odvában. Ott hőmpölygött a víz, a nagy szöke folyó. Amint meg-megvillant s amint meg-megdördült: szinte megrémülve sirtak a hullámok, egymáson tombolva, szép ezüstpikkelyű halakat vetve ki a partra: A reszkető ember, menekülő állat, a suhogó erdő, a megvadult vizár, mind csak azt suttogta, sirta és zokogta — egyik a másikat túlharsogó hangon:

— Isten!

— Te nagy Isten!

— Te hatalmas Isten!

Mire eljön az est, végig vagyson szántva a nagy zivatartól az egész ég alja. Itt-amott lassanként meghasad egy felhő s utat ereszt magán az arany napsugárnak. A menny orgonája mind lassabban dörgi rettentő nótáját, végül elhal a hangja.

Az ember, a pásztor felébred nagy ijedelméből s körülnéz a pusztán. Milyen ez

A liberalismus.

Annak a nyílt levélnek az alkalmából, amelyet Károlyi Sándor gróf a gönczi választókhoz intézett, megint erősebben csapkodnak az ég felé annak az adáz küzdelemnek a lángjai, amelyet az ugynevezett „szabadelvű” zsurnalisztika folytat a „szabadelvűség titkos, vagy nyílt ellenségei, az Ugronpárti és „néppárti” újságírók és politikusok ellen.

Az „Egyetértés” maga is annak a meggyőződésnek ad kifejezést, hogy a Károlyi Sándor gróf levele a társadalom egységének, a nemzetgazdasági ágak összhangjának megbontására czéloz titokban. M képen kell gondolkoznunk erről a dologról?

Mindenesetre komoly és figyelemre méltó az „Egyetértésnek”, ennek az erős függetlenségi és igazán szabadelvű újságnak az ítelete. Az pedig már egyenesen gondolkozóba ejti az embert, hogy a czobolyprémes, kegyes apát: Molnár János hírlapja is eképen ír a gönczválasztókhoz intézett levélről: „Minden néppárti bátran aláírhatja azt a nyolcz pontot, amelyekben gróf Károlyi Sándor a gönczi választók előtt kifejti gazdaság politikai programját” Mindazonáltal én az „Egyetértésnek” ebben a dologban nem adhatok igazat és a gönczi levelet a „néppártiak” és Ugronpártiak örömmujongása sem compromittálja előttem. A jó akkor is jó marad, ha ultramontanok dicsérik, mert soha sem dicsérik szívők szerint. A „néppárt” a földmívelő nép javát, érdekeit írta lobogójára. De tudjuk, hogy ez csak kortes fogás.

Komisz bornak jó czéger. A földmívelő magyar nép érdekei a „néppárt” dacára is jogos védelemre méltó érdekek. És mindenkor azok lesznek. Mert, ha valamikor olyan ipara és kereskedése lenne is hazánknak, mint Angol, Francia, vagy Németországnak:

a tájék?! A kukoricza-erdő végig le van törve. Hova lett a róna felkiáltó jele, a gémes kutágas? Ott fekszik a földön. Itt-amott a tarlón apró kis virágok nyitják kelyheiket, amelyekből kihull az a nehéz vízesepp: a zivatarharomat. Vajjon kit siratnak?

A szegény pacsirtát.

Ott fekszik közöttök szejjeltépett szárnynyal, már megmerevedve. A vihar ölte meg, annak zugásával szállt ki belőle is piczi, dalos lelke.

Az öreg Csamangó olvasgatja nyáját, hogy megvan e a birka.

Egy . . . kettő . . . husz . . . harmincz . . . százötven . . . háromszáz. Kutyateremtette, biz' vagy öt darabot közülök elföldelt az ebadta szélvész. No seba! Jó leszen a bőrük majd borért, a husuk paprikásnak. A csikóst, a gulyást is meghívja. Azaz hogy hívja meg a kutya a hetvenkedőket.

Egyre alkonyodik. Megszólal a béka az ormi lapon. Valahonnét messze tűz csap föl a földről s amint sötétebb lesz, mindig jobban látszik.

Csamangó elnézi:

— Hm! Mi lehet az ottan? Pásztor-tűz nem lehet, mert nagy a szikrája. Mi ég ott Uristen?

Éppen a pusztázó vágat arra lován, azt hát meg állítja, aztán ki is kérdi:

még akkor is volna legalább is olyan fontos a földmivelésünk, mint a nemzetgazdaság többi ága. Németország, amelynek közvéleményéből nőtt ki a legujabb vámtarifa-javaslat, azt árulja el, hogy a többi gazdasági ágak mellett a földmivelésről sem akar és fog megfélekedni. Ez a javaslat lehet ránk nézve káros, beleütközhetik a hármasszövetségbe és egyéb nemzetközi egyezségekre, de mindenesetre nagyon tanulságos arra nézve, hogy földmivelésünk érdekeivel ezután egy kissé többet gondoljunk, mint eddig gondoltunk. Én resteltem ugyan, hogy Molnár János urral e tekintetben egyetérték: de a Károlyi Sándor gróf levelét magam is aláírom.

Tisztelek, becsülök minden fajt és minden foglalkozást, de Magyarországon előttem a földmivelő magyar paraszt az első. Ez az én vérem, az én édes testvérem, akinek javáért küzdeni első sorban — legszentebb kötelességem. És a Károlyi Sándor gróf levelében egy betű sincs, amely azt árulná el, hogy ő a földmivelést a többi foglalkozások kárára óhajtana fejleszteni; egy betű sincs, amely arra vallana, hogy ő a mozgó tőke, az ipar és kereskedelem jogos érdekeinek a megrövidítését akarná czélba venni. Én a szívek és vesék vizsgálója nem vagyok, a Károlyi Sándor gróf lelkébe úgy, mint az „Egyetértés” akar belátni, be nem láthatok. És a gönczi levelet szívem szerint aláírom. Miért? Mert liberális vagyok.

Teljes joggal mondhatom: az vagyok szívvel lélekkel. Kálvinista prédikátor nem is lehet más, mint liberális, de a szónak igazi és nem meghamisított értelmében. Ezért kívánom én, hogy az elhanyagolt földmivelésnek is meg kell adni a magáét. Ezért tartom, a dualistikus közjogi alapot kivéve, Darányi Ignácot, az épen „szabadelvű” részről annyiszor vádolt és antiliberalisnak

— Mi ég ottan Estók?
— A Kóbi csárdája.
— Csak nem a’?
— De biz a’. A nádtetejébe vágódott ő előbb a ménkü.
— Ütött-e valakit — már minthogy a csikóst?
— Nem biz’ azt.
— A gulyást?
— Még azt sem.
— Ugyan kit?
Hát magát a Kóbit, azt agyonütötte.

A lovas elvágta, Csamangó elmereng.

Azt a szegény Kóbit, azt a szegény csárdást. Már minek is kívánt ő annak oly rosszat, vagy az a jó Isten minek is hallgatott reája.

E közben a szamar a sáros hátával közelébe ballag. A juhász ránéz s elgondolja szépen, hogy e csuf jószágért átkozta meg Kóbit s most kinek fizet ő ki két forint husz krajezárt, a borok s az üvegek árát?

Ez az oka mindennek. Persze, más ki volna. Előveszi botját s dühösen két nagyot rásuhint a szürke tomporára.

— Hogy nem ütött te beléd az Isten haragja.

Magyar Gyula,

híresztelt Darányi Ignácot, a Szilágyi Dezső igaz barátját, valódi liberális államférfiúnak. Valahára egy miniszter, aki nemcsak választások, adóbehajtások és ujjoncsozások idejében gondol a jó földmivelő magyar népre! Mikor Bartha Miklós mester a „Magyarország” lendületes vezércikkeiben a földmivelés jogos érdekeinek eltiprásával és igen sok egyéb tekintetben is a liberalizmus meghamisításával vádolja a „szabadelvű” pártot, azt mondom: „Meg kellene aranyozni a pennaszorító körmét.”

Hanem aztán, mikor az egyházpolitika törvényeknek rohan vitéz Bartha Miklós és a hazug liberalizmussal együtt az igaz liberalizmust is ki akarja teríteni, akkor azt mondom: „Rá kellene ütni a pennaszorító körmére.”

Miben is áll az a liberalizmus, az a szabadelvűség? Krisztus ezt mondja: „Valamit akartok, hogy az emberek cselekedjenek ti vételek, ti is azt cselekedjétek azokkal.” És ezt is mondja: „Adjatok meg a császárnak a mi a császáré, és az Istennek ami az Istené.” Ez az igazi szabadelvűség. A római jog így fejezi azt ki: neminem laedere, sium cuique tribuere. Szabadság, jogosság, igazság, méltányosság: ez a liberalizmus. Széll Kálmán azért választotta jelszavául (és alighanem pusztá jelszavául) ezt: jog, törvény, igazság.

Most már csináljunk mérleget. — Az egyik serpenyőbe tegyük a szabadelvűséget, a másikba pedig először Miklós mesteréket azután az ugynevezett „szabadelvű” pártot. — Jaj, de félre billen a mérleg nyelve! „Mené, mené, tekél, ufarszin.” A szabadelvűség nagyon súlyos, azok a jó urak pedig átkozottul könnyűek. Bartha Miklós a maga pártjával együtt a néppárttal czimborál. A kormánypárt büneiért a liberalizmust teszi felelőssé, a kormánypárttal együtt a liberalizmust is el akarja temetni.

Pedig a liberalizmusnak a kormánypárt büneihez és a kormánypárthoz semmi köze. És ha Miklós mester Gyulán és egyebütt a szabadság nemes hősét akarja játszani, teljesen megerdemli Vészi Józsefnek azt a goromba, de igaz mondását, hogy: „vallomásai” nem egyebek, mint körmönfont „hazugságok.”

De a Vészi ur pártja, a kormánypárt is hazugságokban evez. A liberalizmusnak, úgy tudjuk, nemcsak az egyes államok határain belül van hivatása és jelentősége, hanem a nemzetközi érintkezésekben, a nemzetek és országok egymáshoz való viszonyában is. — A liberalizmus itt is azt kívánja „num cuique.”

Az osztráknak az osztrákét, a magyaroknak a magyarét. Mindegyiknek önállóságot, függetlenséget! Ez a derék „szabadelvű” párt mit cselekszik? A dualizmus leple alatt, melyet egy harcban, türebben, szenvedésben, várakozásban kimerült, bágyadt, erélytelen, félholt nemzedék terített magára, hogy alatta pihenjen, a magyar függetlenséget a bécsi hatalmi vágyaknak, az osztrák érdekeknek kiszolgáltatja. Liberalizmus ez? A liberalizmus azt is kívánja,

hogy igazságosak legyüak minden tekintetben, a mások becsületes meggyőződését megbecsüljük, lelkiösmeretlen ne zsarnokoskodjunk. És a derék „szabadelvű”-párt mit cselekszik? A közigazgatást, amelynek az egyén nemzetet kellene szolgálnia kopó falkává teszi és a becsületes függetlenségi polgárokat uszítja. A börtönt becézi, a földmivelést fojtogatja. Kortes pénzzel, borral mérgezi a lelkiösmeretet, hivatalos presszióval azt agyonnyomja. — Liberalizmus ez? Uraim, ott a „szabadelvű” pártot higgyék el én nekem, hogy az önök vallomásai épen olyanok, mint a Miklós mesteréi, vagyis: szemenszedett „hazugságok”. Ne érezzék magukat sértve. Goromba vagyok, de igazat mondom.

Eltársaim derék tábora, függetlenségi Kossuth párt, mi a nagy Kossuth nevével nem jogtalanul nevezzük magunkat. A teljes az igaz liberalizmus szent zászlója itt lobog a mi kezünkben. Aki nem örül a hazugságnak, hanem örül az igazságnak, az mind velünk tart. Adjon az Isten minékünk diadalmat. A mi győzelmünk az ő győzelme.

Jánossi Zoltán.

Crispi meghalt.

Olaszországnak nagy gyásza van, legnagyobb államférfia, Olaszország újjáteremtője, Crispi tegnap este 7 óra 45 perczkor meghalt. Crispi már hetek óta vívódott a hallállal, 8—10 nap óta önkivületi állapotban feküdt s így a katasztrófa nem jött váratlanul.

A nagy olasz államférfiu 1819-ben október 4-én született Riberában. 1848-ban élénk részt vett a nápolyi forradalmban és a nemzeti kormánynak hadügyminisztere volt; később Franciaországba menekült. 1860-ban Garibaldival Szicília második felkelését készítette elő; 1861-ben az olasz parlamentben Palermo képviselője; 1876-ban a kamara elnöke, 1877-ben belügyminiszter, de már 1878-ban le kellett köszönnie, mert ellenségei kétnejűséggel vádolták. 1887. tavaszán a Depretis-kormányban ismét belügyminiszter s midőn Depretis jul. 29-én meghalt, ő vette át az elnökséget s a külügyi tárczát és három évnél tovább vezette Olaszország ügyeit. — Szorosan a középeurópai szövetséghez csatlakozott s éles ellentétbe jutott Franciaországgal, Bismarck herceget többször meglátogatta 1888-ban találkozott gróf Kálnoky külügyminiszterrel is. 1889. szept. 13-án Nápolyban merényletet intézte ellene; egy kövel megsebesítették. Az abessziniai bonyodalmak, pénzügyi és gazdasági bajok nehezítették állását s noha az 1890. nov. képviselőválasztásokban az olasz nép óriási többsége helyeselte külpolitikáját, az új házban 1891. február 1-én vereséget szenvedett s leköszönt.

A kőműves-sztrájk.

Már néhány nappal ezelőtt híre járt, hogy a debreczeni kőművesek elégedetlenkednek azzal, hogy több helybeli építész accordba adja a munkálatokat, s ezáltal az egyes kőműves munkásoknak alig jutott néhány forint heti kereset, míg az accord munkát vállalkozók 40-50 frtot tettek zsebre hetenként többi munkás társaik rovására. Utóbbi időben oly annyira lábrakapott ez a visszaélés, hogy szükségesnek tartotta a kőműves szakegylet a dolgon segíteni. — Tegnapra volt a gyűlés összehívva és ott elhatározták, hogy a munkát városszerte be szüntetik.

Több száz kőműves jelent meg a Margit-fürdő jégpálya terén, ahol a rendőrséget Szombathy János fogalmazó képviselte. Az értekezlet igen higgadt, esendes lefolyású volt. — Rövid ideig is tartott, de annál meglepőbb a határozat, melyet hoztak. Elhatározták ugyanis, hogy a **debreczeni özszes kőművesek a mai nappal beszüntetik a munkát és sztrájkolnak mindaddig, míg a már egyszer elfogadott feltételeik betartására garanciát nem nyernek.**

Az értekezlet elnökeül Jóga Lajost választotta meg s az előadói tisztet pedig Nánási Sándor töltötte be.

Nánási Sándor beszédében az 1899. évi sztrájkot s annak eredményét ismertette. Hangsúlyozta, hogy a megállapodásokat a vállalkozók egyrésze nem tartja be s ezzel a régi sérelem még veszedelmesebb formában tér vissza. A csoport, vagyis akkord munka ellen állást kell foglalniok s a minimális napibér óránként legalább 16 krajczár legyen.

Leginkább az szolgáltat panaszra okot, hogy Tóth István építész, a ki ez idő szerint az indóház építésénél a legtöbb munkást foglalkoztatja — az akkord munkára vonatkozó megegyezéseket nem tartja be.

Az első sztrájknál egyik méltányos követelésük az volt, hogy a vállalkozó az akkord munkát ne adja ki alvállalatba egyes élelmesebb szaktársuknak. Az ilyen eljárást a kőművesek sérelmesnek találják magukra nézve, mert az alvállalkozók nem tekintik a munkásaik érdekét és a szervezett munkás csoport tagjainak szerény munkadíjat juttatnak, hogy a hasznot maguknak tartásuk meg. Erre nézve az volt a megállapodás, hogy akkord munkát a vállalkozó csak a munkás csoportnak együttesen adhat ki, kik maguk között a munkadíjat egyenlően osztják meg.

Ezen határozat megszegése a kőműveseknek igen sok kárt okoz és leginkább ennek tulajdonítható, hogy az értekezlet rövid idő múlva egyhangulag kimondta, hogy ma reggel már nem állanak munkába és megkezdik a sztrájkot.

Keservesen panaszkodtak helyzetük tarthatatlansága felől. Nem volt semmi kedvük, hogy újabb sztrájkot idézzenek elő, de most már kénytelenek vele. Nem ők az okai, de maguk a vállalkozók, akik a megállapodásokat nem tartják be s ezzel a múlt sztrájkra okot szolgáltató sérelmek újból újból felmerültek. A kőművesek kimondták ugyan a sztrájkot, de kimondták azt is, hogy azonnal beszüntetik, ha biztosítékot nyernek, hogy a feltételeket többé nem szegik meg. Szerdán délutánt tüzték ki időpontul arra, hogy a mesterek és vállalkozók akkor tárgyalhatnak, egyezkedhetnek velük. Ezen az egyezkedési tárgyaláson a jelen értekezletéről felvett jegyzőkönyv fogja a tárgyalás alapját képezni s a néhány száz kőműves hat egyént bizott meg képviselőjükkel.

Debreczenben ez idő szerint kevés kőműves munka van folyamatban s a nagyobb építkezéseknél is a falak építése nagyrészt

be van fejezve. A kőműves sztrájk leginkább Tóth István építész érinti, mert az indóház építésénél a munkásokra legtöbb szüksége van. A sztrájkolók megbízottjai bizonyára igen rövid idő alatt megegyeznek a munkaadókkal. És a kőművesek maguk is biznak ebben. Egyébként — ha a dolog úgy áll, mint ők előadják — kérésük méltányos és ügyvéljük, azok teljesítését sztrájk nélkül is elérhetik, ha illetékes helyen panaszukkal nyíltan fellépnek.

A pallagi gazdasági tanintézet építésén dolgozó kőművesek ma értesültek a debreczeni kőművesek határozatáról, nyomban elhatározták, hogy csatlakoznak hozzájuk s ők is heszüntették a munkát.

NAPI HIREK.

A Tóth András szabadságszobrának ügye.

A mai tanácsülés foglalkozott az emlékkertben felállítandó szabadságszoborral. Komlóssy Arthur főjegyző referálta az ügyet s felolvassván a 12 tagú bizottság javaslatát, azt a tanács beható eszmecsere után egyhangulag elfogadta s így a 28 000 koronás szabadságszobor kivitelével derék szoborművésznünk bizatván meg az általános óhajásnak elég van téve. Üdvözljük a tanácsot ezen hazafias határozatáért és kívánjuk, vajha többször volna erre alkalmunk.

Rákosi Viktor Dorogon.

Rákosi Viktor, a hajdu-nánási kerület országgyűlési képviselőjelöltje nyílt levélben tudatta a kerület választóival, hogy aug. közepén hozzájuk jön. A hajdu-dorogi függetlenségi Kossuth párt ez alkalomból nyári táncvigalmat is rendez augusztus 18-ra a „Novella” szálló termeiben. — A táncvigalom célja, a Boesky Rákóczi kuruczutódok bemutatása, hogy a jeles Sipulusz lássa az erővel orosz, vagy oláhoknak tartott dorogiakat, hogy járják őseik tánczat magyarul.

Beiratkozás a szövő ipar tanfolyamra.

A debreczeni jótékony nőegylet árvaházának helyiségében Szeptember hóban **szövi ipar-tanfolyamot nyit.** A tanfolyamra augusztus hó 26-ától, augusztus hó 31-éig lehet beiratkozni a Nőegylet Péterfia-utcai árvaházában: d. e. 9-12. és d. u. 3-5-ig. A tandíj havonta 4 azaz négy korona, mely mindig előre fizetendő. Azok, akik szegények és szegénységüket hatóságai bizonyítvánnyal igazolják, a tandíj alól felmentetnek. A tanfolyam ünnepélyes megnyitása szeptember hó 8-án azaz Kissasszony napján d. e. 3/4 11 órakor lesz, az árvaház helyiségében, mel-re az érdeklődő közönséget és a nőegylet tagjait ezuton hívja meg az elnökség.

Egyházi adósürgötök.

A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma elhatározta, hogy az adósürgötői intézményt vissza állítja. Szinay Gyula, a gazdasági bizottság elnöke, adósürgötökül Kovács Ferencz és Sarkadi Ferencz egyháztagokat alkalmazta, kik f. hó elsején már meg is kezdték működésüket.

Csendélet Berettyó-Ujfalun.

Berettyó Ujfaluban igen szomorú állapotok uralkodnak. Az urinők például csak a legnagyobb aggodalommal léphetnek ki az utcára. Ötven-hatvan tagból álló csoportok járkálnak föl és alá az utcákon s mint valami vadesordák a legnagyobb duhajkodást viszik véghez. Füttyökösökkel vannak felfegyverkezve, s istenkáromló, becstelenszavakkal sértegetik a járókelőket. Egy esendesen ballagó iparosasszont egy ilyen suhancz csoport valósággal elgázolt az utcán, Belső sérüléseket szenvedett az idős nőt akinek csak a leggondosabb ápolással lehetett az életét megmenteni. Az meg napirenden van, hogy fellöknek valakit, sőt a multkor a község köztisztviselőjében álló orvosát minden ok nélkül füttyökösökkel megtámadták. Egy községi esküdtet is alaposan eldöngtettek, majd egy furkós bottal úgy fejbe vágták, hogy eszméletlenül rogyott össze. A közegészségügy pedig a közbiztonság dolgával karöltve jár. Reméljük, hogy az illetékes hatóságok mielőbb segítenek ez allepoton, melyért már az egész község el van keseredve.

Iskolaszéki ülés.

Meghívás a debreczeni ev. ref. egyház isk. széke által 1901. év aug. hó 14-én d. u. 4 órakor a tanítók otthonában tartandó ülésre. Tárgyak: elemi isk. felügyelő jelölése és fontos tolyó ügyek.

Az arató munkások áldozata.

A látóképi vendéglős, Rosenfeld Dezső, kit az arató munkások részegen megtámadtak a kórházból vett értesítés szerint a halállal vívódik. Már ma délelőtt önkivületi állapotban volt és megmaradásához nincs remény. A vizsgálat folyik és a kezdeményezők közül többen levannak tartóztatva.

Benzinrobbanás áldozatai.

Borzasztó szerencsétlenség történt e napokban Agárdon. Baruch Dávid gőzmalmában. Baruch ez év tavaszán egy kisebb gőzmalmot építtetett a saját gazdasági és környékbeli lakosság szükségleteinek előállítására; a malom hajtására benzinmotort állított be, mely mindeddig kifogástalanul működött. Tegnapelőtt azonban a benzintartály és a gépszivattyú között valami baj történt a mi akadályozta a gépet rëndes járásában. Büchler József gépész ennek az akadálnak az elhárításán dolgozott, a mikor a benzint tartalmazó vastartály fölrobbant. A robbanás oly erős volt, hogy kivágta a gépház falát, minek következtében az egyemeletes malomépület teljesen összeomlott. A szerencsétlenség idején a malomban Büchler József gépészen kívül Böszörményi András főmolnár Hajdu Ferencz és Répás Sándor molnárlegények, Bakó Mihály, Szirova Márton, Janda Mihály és Bori Ferencz zsákoló munkások, továbbá Pauka István és Szójkó András agárdi lakosok — kik gabonát vittek a malomba őrlés végett — voltak jelen. Ezeket

az embereket az összeomlott épület valamennyit maga alá temette. A robbanás, mely oly erős volt, hogy a községbeli lakosság hirtelenében nem tudta, hogy mit csináljon a nagy rázkódástól, több közel fekvő házat is megrongált. Mikor az ijedtségtől magához tért lakosság megtudta, hogy mi történt, rögtön kimentek a helyszínre, hol az előjáróság vezetése alatt hozzáálltak a mentési munkálatokhoz, de csak Bakó Mihály, Sirova Márton és Janda Mihály napszámósokat tudták élve kimenteni, ezeket is súlyosan sérülve. A többiek az összeomlott épület falai és a robbanás agyonütötték. Bühler gépészt a robbanás darabokra szaggatta; a romok eltakarítása közben találtak meg egyes testrészeit. A szerencsétlenségért az elpusztult Bühler gépészt okolják, a ki állítólag vigyázatlanul dolgozott a benzintartály körül.

Merénylet a Csapó-kertben.

A Csapókert első járásában ma reggel öt óra körül a rendőr őrző járta vérből fagyva talált két asszonyt, a kik — mint a jelek mutatták, gyilkos merényletnek estek áldozatul. Az eszméletlen állapotban fekvő asszonyokat a közkórházba vitték s a rendőrök azonnal megindították a nyomozást. Az egyik összevert asszony özvegy Varga Péterné, Nagy Sára, a másik pedig Kecskés Istvánné, Varga Sára, a ki férjétől elválva el. Kecskésné viszonyt folytatott Molnár András napszámossal. A két asszony ma ismét összekerült Molnárral, akitől mindenképpen elakartak válni. Molnár kicsalta őket a Csapókertbe és ott megtámadta a két asszonyt, a kik közül Vargané 79 éves elmúlt. Mindkét asszonynak a fején van súlyos természetű — de mint az orvosi jelentés mondja, nem életveszélyes sebe. Molnárt még kora reggel letartóztatták és a bűnügyi osztályhoz vitték. Azt vallja, hogy nagyon részeg volt, mikor a két asszonnyal találkozott s lehetséges, hogy ő verte agyfőbe őket — biztosan azonban nem emlékezik semmire. Az ügy homályos részleteit a vizsgálat lesz hivatva kideríteni.

Felhívás.

Több oldalról intéztetett hozzám kérdés az iránt, hogy mivel igen sokan vannak oly helyzetben, mikép elutazás vagy más családi viszonyok folytán a f. évi augusztus hó 24. és 25-én tartandó dalos ünnepély alkalmából vendégeket el nem szállásolhatnak, de mégis az elszállásolással járó kiadásokhoz hozzájárulni óhajtanának, pénz adományokat elfogad-e a bizottság? E tekintetben a bizottság határozatát provokálván, most már tudathatom, hogy az elszállásolás céljaira szívesen és köszönettel fogadunk el adományokat s azért kérem azokat, kik a jelzett célhoz bármily csekély összeggel is járulni kívánnak, hogy nagylelkű adományait, melyek nyilvánosan nyugtázva és elszámolva lesznek, minél előbb hozzám, (Városház, emelet 16 és 17-ik szoba) eljuttatni méltóztassanak. Oláh Károly tanácsnok, mint az elszállásoló bizottság elnöke.

Késelő napszámos.

A Bika szálloda előtt nagy csoportosulás támadt tegnap délután, mert Kovács István, a háromvásárba induló vonat gépésze szóváltásba keveredett, ugyancsak a vasut szolgálatában lévő Diószegi Lajos napszámossal, ki részeg volt. Szóváltásból dulakodás lett, majd Diószegi zsebkésével hasba szurta Kovács gépészt. A súlyosan sebesültet a kórházba, a részeg munkást a rendőrségre kísérték.

Eljegyzés.

Kohn Dezső derecskei előnyösen ismert kereskedő eljegyezte Beck Malvin kisasszonyt Pusztá-Bócsról.

Megzavart lógyótt.

A híres debreczeni vásárt megnézni jött el Nagy Mari helynélküli cselédeány. Tegnap este érkezett meg a vonattal és rögtön a vásártérre ment, a hol kedvére nézdegélte a zajos, jókedvű sokadalmat. — Feltűnt a leány egy bakának. Megszólította a leányt és aztán együtt nézték a vásárt. — Este bementek a Bika szálloda dísz terme mellett levő öltözőbe, abban a reményben, hogy senki se veszi észre őket, de a portás látta és rájuk zárta az ajtót. — Majd rendőrért ment és annak jelenlétében kinyitotta az ajtót. A baka elment, Nagy Marit azonban, mert magát igazolni nem tudta, a rendőrség vette pártfogásába.

Beküldetett.

Tisztelt Szerkesztő ur! Egy helybeli lap ellenkező hírével szemben, az igazsághoz hiven kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy Komjáthy János színigazgatónak igen is van 20.000 korona készpénz biztosítéka, mely a városi házipénztárnál 249/1901 letéti napló szám alatt kezeltetik. Oláh Károly tanácsnok, színházi felügyelő.

Czigány karaván.

Az országszerte híres Kolompár cigány familiából vagy harminczan csavarogtak Váncsod alatt. Mikor meglátták a csendőrjáratot, hat szekérral gyors iramban huzódtak B-Ujfalu felé. A csendőrök ezt észrevéve utánok nyomultak. A cigányok érezve, hogy üldözik őket, B-Ujfalu alatt egy üres szekeret hagytak hátra lovak nélkül. Furta és Zsáka községeken át menekülő utjokban pedig valamennyi szekerüket a rosszabb lovakkal s az asszonyok és gyermekekkel; a férfiak a jobb lovakon különféle irányban elmenekültek. — A szekereket a siránkozó fehér (?) nép és purdékkel együtt bekísérték a csendőrök B-Ujfaluba, honnan illetőségi helyökre Cibakházára toloncsolják őket. A menekülő férfiak üldözését az utjok irányában eső csendőr-örsök vették át, de eddig eredménytelenül.

Megvert rendőr.

Gyöngyösi Mihály sárándi földmives bejött Debreczenbe a nagyvásárra, jó vásárja lehetett, mert sokat ivott a jóból, s legénykedett szörnyen, még az előhívott rendőrt is megtámadta, fejét botjával beverte és csak midőn segítség érkezett tudták megfékezni és a hűvösre vinni.

Zimándy diszpolgár.

Hihetetlenül hangzó hirt olvasunk a Fejérmegyei Naplóban. Nem kevesebbet, mint azt, hogy Zimándy Ignácot, a Kossuth Lajos emlékét oly aljas módon meggyalázó plébánost, T.-Bálint község diszpolgárává választotta. Bár teljesen lehetetlennek látszik ez adolog, de azért megtörténhetett olyan hazafiatlan nép között, a mely nem vetette ki magából a magyar szabadság megte-

remtőjének hiénához hasonló gyalázóját. Ha igaz a hír, ne csodálkozzanak a töökbálintiak ha az egész ország megvetéssel fog elfordulni tőlük. Ha pedig nem igaz, perczig se késsenek tisztázni magukat ebből a gyalázatos dologból.

Felborult gyermek.

A kistemplom előtt egy dajka, szép babát kocsiztatott, valami, vagy valaki felkölthette a figyelmét, mert félrenézett, ugyan e pillanatban a kocsi a lejtős aszfalt felmenőre került — felborult. A szegény dajka ijedtségében elájult és csak nagy nehezen tudták feleleszteni. A babának semmi baja. Sajátságos, hogy e pillanat alatt milyen nagy népcsoport támadt, azonban segítő kéz alig-alig.

Hangverseny az „Angol Királynő“-be.

Vig-magán és páros jelenetekkel egybekötött hangversenyt rendez a fővárosi színházakból összeválogatott művész csoport Fejér Dezső igazgatása alatt az Angol Királynő udvartartásában 1 korona belépti díj mellett. A műsor igen érdekes számokat tartalmaz, közte több opera áriákat is. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Nyilatkozat.

A szolyvai és luh Erzsébet-víz kitünő hatásával rendkívül meg vagyok elégedve, gyakori orvosi rendeléseimben nagy sikerrel alkalmazom.

Dr. Zsiday Dániel

Kis-Várda.

A szolyvai ásványvíz kitünő üdítő ital a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

TÁVIRATOK.

Crispi holtteste.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Nápoly, 1901. aug. 12.

Crispi holttestét a «Lina» nevezetű villában alakított halottas szobában ravatalra helyezték. Külön gőzös viszi a nagy halottat Palermóba. A részvét egész Olaszországban óriási módon nyilvánul meg.

Sima Ferenczről.

I. Sirató ének.

Sima Ferencz, Sima Ferencz,
Amérikába ment.
Nem fogod őt hallgatni már,
Te árva parlament.
Ház mesterek s más balekek,
Kaucziótokat
Ki fogja elsikkasztani?
Ki csap be másokat?

Sima Ferencz, Sima Ferencz
Mi szörnyű veszteség!
Bizony, szegény magyar hazám,
Nagyon megvert az ég . . .
De mért a bü, hisz' van nekünk
Elég gazemberünk
Oh veszteség, nagy vagy, de mi
Hamar kiheverünk.

II. Gratulálás.

Mihaszna úr, gratulálok,
Hogy Simát elszalasztotta.
Soha nem lesz jó belőle,
Hadd fusson az ebugatta.

Hadd szaladjon ő utána
Minden zsvány. Ne kergesse.
Jó gyümölcs maradjon a fán
És hulljon le a férgesse.

III. A javithatatlan.

A szentesi próféta
Amérikát járja.
S ott is egyre szónokol
Adta szószátyárja.

Templom után odaáll
A szent ház elébe,
Fürdeti a füleket
Özönlő szölébe'.

Megterheli szárnyait
A hangvivő szélnek,
Pedig ott más világ van:
A teltek beszélnek.

IV. Szent Ferencz.

Azaz: bolond világ van ott,
Hisz' gombamód' teremnek
Ujmódi Messiásai
É bünygázta nemnek.

No — és Ferencz ur átbeszél
Nem egy órát: kilenczet,
Bizony, bizony lefözi ott
Assisi szent Ferenczet.

„Szentesi szent Ferencz“ Mi szép
E név! Az égi tábor
Tapsol, midőn beszél e szent
Baptista predikátor.

V. Mérleg.

Egy szó, mint száz: ami pártunk
Jubilálhat, Mi jól jártunk.
Ő zászlónk szégyene volt.
Egygyel kevesebb a folt.

Oh bár futna mind utána,
Kinek nincsen lelki szárnya,
Ki a sárban lent marad!
Sebaj, hogyha fogy a had.

Kevesebben többen leszünk,
Ha tiszta lesz becsületünk.
Hej had győz, bár parányi.
Sima, fuss — jöjj, Irányi!

Sebestyén diák.

Megrendelt távirati üdvözlések.

A vármegye egyik községéből a követ
kező tragikomikus esetről adnak hirt nekünk:
R. J. kereskedő eljegyzésének ünnepe-
pélyét kellemetlen incidens zavarta meg.
A kellemetlenség okozója a vőlegény hiusá-
ga volt. R. J. tegnap érkezett ide a kézfo-
gasra. Diszes vendégsereg jelenlétében, az
ünnepi ebéd alatt történt a jegyváltás.

A délebed idejétől a szivarragyujtásig,
mintha R. J. valamennyi budapesti „tiszte-
löje“ összebeszél volna, egymásután érke-
tek a sok szerencsét, még több boldogságot
kívánó táviratok.

Valamennyit a prezuntív após olvasta
fel a vendégek nagy gyönyörűségére. Brázay
Kálmán, Polónyi Géza, Wiener Matyás,
Kassits Péter, Pichler Győző, Bartha Miklós
Agulár Dávid mindannyi jeles tekintélyes
budapesti polgár, a kik táviratilag küldték
R. J. urnak jókívánataikat eljegyzése alkal-
mával.

Éljen, éljen! harsogta a vendégsereg.
Két óraker az utolsó táviratot bontotta fel a
leendő após, aki menynevei boldogsággal ol-
vasta a mint következik:

„Mebizása folytán kilencz táv-
iratot az ön által szövegezett tartal-
lommal feladtam. — Hatot nem tud-
tam oda expedálni, mert az ön által
ado't egyik ötös hamis volt. 98. sz.
hordár“.

A vendégsereg savanyu képet vá-
gott. A mama és a menyasszony elajult. A
leendő após hangja eltompult. R. J. ur pe-
dig gyürü nélkül s egy apa átkaival utazott
viszza Budapestre.

Apróságok Szilágyi Dezsőről.

Szemere Attila írja a Vasárnapi Ujság
uj számában a következő érdekes aprósá-
gokat Szilágyi Dezsőről:

— Vagy három éve kezdte a szönye-
geket vásárolni Ebben tisztán én voltam
az első professzora. Sok délelőtt és délután
telt el a magyarázatokban, hogy milyen
a Gjördes-, a Bukhara-, a Khorassan és
Kurdistan szönyeg. De az igazat megvallva,
hálátlan tanítvány volt. Alig mult el egy pár
hónap, midőn néhány szönyegét vett, a
melyek sehogy sem tetszettek nekem. Meg
is mondtam neki.

— Értesz is te ahoz, — dörmögé. Ké-
sőbb vallotta meg, hogy azért szölte így le
a tudományomat, mert akkor már megvette
a szönyegeket.

Egyszer (ki hinné el róla) még zálog-
üzlettel is foglalkozott a szönyegkedvelésből
kifolyólag. Délután mentem hozzá s meg-
fogott.

— Mit adnál ezért a hat szönyegért?
— Egy garast sem, mert nem szépek.
— Jó, jó, de mennyit érnek, ha el kell
adni?

— Százhusz forintot.
— No én többet adtam reájuk köl-
csön . . .

— Hát már ilyenekkel is foglalkozol?
— Foglalkozik a fene. De idejött az
a . . . ember s arra kért, adnék neki két-
száznegyven forintot kölcsön, amíg kiváltja
a vámházból a többi szönyegét. Akkor majd
azokat eladja vagy elzalogosítja s nekem
holnap visszahozza a pénzt.

— Mikor volt az a holnap?
— Tegnapelőtt.
— Gyanus . . .

Aztán többször megkérdeztem: volt-e
már nála a szönyeges. Mikor már vagy ha-
tadszor kérdeztem tőle, oly hangos „nem
volt“-ot kaptam feleletül, hogy hetedszer
bizony nem volt kurázsím ezt a kényes
kérdést pengetni.

A dolgozószoba volt a sacro-sanctum.
Aki a magyar közéletben számot tesz, az
mind megfordult abban, tanácsot kérni fo-
gas kérdésekben támogatást nehéz órák-
ban, súlyos viszonyok közt Szilágyi rende-
sen íróasztalánál ült, látogatóját szembe
ültette magával egy kis asztalkához, odatolt
elébe egy skatulya szivart, nem törődve vele,
vesz e belőle vagy nem s rendesen így
kezdte meg a társalgást:

Tudom, miért jöttél. De hát mond el.
Mennyi siránkozást, mennyi hazug igé-
retet, a tehetetlen vergődésnek mennyi jaj-
szavát hallotta itt karosszékében ülve. Fény-
es elméje hányszor gyult itt ki, bevilágít-
va nekünk, kis embereknak a sötétséget. S
annak a kis csoportnak, amelynek szerény
koszoru-szalagján ez a föllírás volt olvasható:
„Hü gárdád“, hányszor előhozta egyik-
másik renegátról:

— Itt ült a gazember, mikor fogad-
kozott . . . És mit tett? . . .

Emellett az íróasztal mellett folytak le
azok a rettenetes lelki harcok, amelyeknek

mi már csak az átszűrődött eredményeit
láttuk. A nagy beszédek előtt, a heves poli-
tikai harcok előestéjén elzárkózott s nem
volt az a potentát, aki előtt ajtaja megnyit-
volna. De ha egy igazi jó embere kérésza-
kolta ilyenkor is a bejuthatást, némi dör-
mögés után meghallgatta a baját s irt adott
rá, ha tudott. Mert aranyból volt az ő szí-
ve, de restelte ezt nagyon s idegennek csak
a pánczélszék szerette mutogatni. Azokból
a rapszódikus jegyzetekről, amelyeket ősi
íróasztalánál papírra vetett, senki sem fog
kiolvasni semmit! Olyanok azok, mint azok
az apró kórakások, amelyek a sivatagban a
vándor utját mutatják és gyakran fél napi
járó földre vannak egymástól. Szilágyi jegy-
zeteihez egy másik Szilágyi kell, hogy meg-
értse. Az utolsók egyikét véletlenül én is
megláttam néhány hónappal ezelőtt. Így
hangzott: „Tanulmányozandó a választói
jog kiterjesztése, tekintettel a magyar vi-
szonyokra.“ Azután jött egy csomó név,
bizonyosan szakírók nevei s néhány bel- és
külföldi törvény száma és dátuma. Szilágyi
a szomszéd szobában volt s engem az író-
asztalánál hagyott. Mikor visszajött, látva,
hogy ott állok, megkérdezte tőlem:

— Láttad?

Bevallottam, hogy láttam.

— Aztán el ne járjon a szád.

IRODALOM.

A „Vasárnapi Ujság“

augusztus 11-iki száma 27 képpel, s a kö-
vetkező tartalommal jelent meg: „Emléke-
zés Szilágyi Dezsőre.“ Szemere Attilától. —
„Szilágyi Dezső.“ Irta Mitszath Kálmán. —
„Szilágyi Dezső temetése.“ (Képekkel: Goró
Lajos rajza és fényképfelvételek után a tem-
etéséről.) — Regénytár: „Margitsziget.“
Költői elbeszélés. Irta: Erdélyi Zoltán (Goró
Lajos rajzaival.) — „A kis inas“ Elbeszélés
a francia forradalom idejéből (képekkel.)
— „A bosnyák mohamedán család és tár-
sadalom.“ — „Turisták.“ Költemény. Irta
Lévay József. — „A repülőgép problémája.“
— „Frigyes császár özvegyének halála (arc-
képpel.) — „József főherceg a cigányok-
ról.“ — „Kiállítás Makón“ (képekkel). Gelléri
Mórtól. — Irodalom és Művészet, Közinté-
zetek, és Egyletek, Sakkjáték, Keptalány,
Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. — A
Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre
négy kor., a „Politikai Ujdonságok“-kal és
„Világkrónika“-val együtt hat korona. Meg-
rendelhető Franklin-Társulat ktadóhivatalá-
ban (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4.
sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Nép-
lap“, legolcsóbb ujság a magyar nép szá-
mára, félévre 2 kor. 80 fillér.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Eckmann-Chatriantól.)

Fordította: Ifjabb Móríc Pál. 20.

Katicza vállamra hajtotta a fejét. Szép
szemei könybe borultak, midőn halkan a
fülemben sugta:

— Ne menj el. Nem akarom, hogy
dezentor legyen a neved!

— Akkor elmegyek a többivel, kiáltám
a falcburgiak, a dagsbergiek háboruba in-
dulnak, velük megyek én is!

Gulden ur csak annyit mondott reá

— Mindenki szabad ura magának. Mindamellét boldog vagyok, hogy József is úgy gondolkodik mint én.

Ezentul igen fukarul folyt a szóváltás. Gretel néni ugy két óra felé kászolódni kezdett. Leveren busan lépett hozzám:

— Józsi fiam nem hallgattál a szavamra, hát így is jó. Legyen meg az Ur akarata. Hisz az Ur Isten, ha kegyelmes lesz hozzád, ugyis visszasegit. Azonban Katicza mindenestre várakozik reád.

Katicza e szókra a nyakamba borult és oly szívzakgatón zokogott, sirt szegény, hogy még Gulden urnak is kicsordultak a könnyei.

Majd végül kikísértem Katiczákat s a néni meg az utcáról is visszakiabált:

— Józsi! Aztán ha lehet, egyszer vagy kétszer láogass még ki hozzánk.

— Igen, igen! És az ajtót sirva becsaptam. Még ma is elfacsarodik a szívem, ha reá gondolok, hogy mily boldogtalan voltam akkor. Majd lerogytam a nagy fájdalomtól.

VII.

Az naptól nem volt nyugtom. Hiába próbáltam a munkát is. Mindig máshol jártak a gondolataim. Ugy hogy Gulden ur szokszor maga mondta:

— Hagyd el már Jóska... Ne törd a munka miatt magad. Szórakozz inkább, ugyis rövid az idő. Eredj! Látogass ki Katiczáékhoz, a nénédhez. En ugyan még mindig reménykedem, hogy elbocsátanak, de ki tudhatná azt? A katona kapós portéka ma.

Igy tehát minden reggel kijártam Vierwindenbe és Katiczával együtt töltöttem el a napot. Sokat busultunk, mindamellét oly boldogok voltunk, hogy még láhattuk egymást. Most talán még jobban szeretttük egymást, mint azelőtt. Néha, időnként, mint a régi jó időben Katiczám nótáznia is kezdett, de aztán hirtelen abba is hagyta, mert elfogta a sirás. Aztán együtt pityeregtünk, miközben Gretel néni a háboru fölött átkozódott, mely minden földi boldogtalanságnak az okozója. Azt is mondta, hogy a sorozó bizottság tagjait egyenként felkéne akasztani, mert ezek a rablók összebeszéltek ami megrontásunkra. És ha így kizsörtölte magát, mindig megkönnyebbült. Mi pedig reamondtuk:

— Igaza van anyuskám!

Este még a kapuzárta előtt visszatértem a városba, nyolcz és kilencz óra között. Amerre csak mentem, a kis koresmák mind tele voltak ujonczokkal, akik az öreg, obsitos katonákkal iszogattak, tobzódtak. Természetesen az ujonczok fizetgettek mindenütt, akik készpénz gyanánt vették ezeken a vén obsitosoknak minden szavát. Az öregek felreacsapták zsiros tábori sapkájukat s így könyököltek a koresma asztalokon, nagy képpel dicsekedvén csatáikról, világlátottságukról, párbajaikról és sok más vitézkedéseikről.

Micsoda utálatos az ilyen füstös koresma, a mécs épphogy gyöngén bederengette a sűrű fojtott levegőt. Aztán egy csoportban a vén iszakosok és fiatal ficzkók. Egyik tulkiabálta a másikat és a tüzesebb fajta még az öklével is verdeste az asztalt. A vén Pálinkás Anna vagy a hering Mária a sötét sarokból gyönyörködtek „fiak” fölött. Időnként össze össze dörzsölték a kezüke és egy-egy mérőcskét maguk is felhajtottak a derék legények egészségére.

Szomorító az ilyen korhelykedés. De különösen szomorító az ilyen parasztfiuk züllése. Idáig csak ugy égett a kérges kezük alatt a munka. Kasza, kapa feltörte a markukat. Most versenyt korhelykedtek a vén obsitosokkal, mint a hivatásos dologkerülők. Minek is dolgoztak volna, vélték,

hisz egy lyukas fillért sem ért már az életük? Mignem aztán a sok italtól, lármától, belső fájdalomtól elkábulva, arczczal borultak a koresma-asztalra és ott el is aludtak. Es a részeg obsitosok rekedt hangon ordították, énekelték:

„Itt a dicsőség reggele!”

Mindezt látván, még e nyomoruságomban is áldottam az urat, hogy engem nem juttatott az ily vén korhelyek kezére. És hogy nekem volt egy becsületes párrfogóm, aki bátorított. Fenntartott e nehéz állapotomban is.

Január huszonötödik napjáig ekként telt az idő. Ezen időtájt azonban olaszthoni ujonczok érkeztek a városba, piemonti és genuai katonák. Kövér, zsiros fiuk egyik részben mint a gesztenyén hizott szavojárdok. Meg kell adni, hogy különös viseletük volt. Nagy hegyes kalapjuk alól kivillogott a göndör fekete hajuk. Durva daróczból szabódott a ruhájuk szinezésre pedig a nadrág sötétzöld volt, a kurta kabátjuk pedig téglaszínű, amellet még tüzstöt is viseltek, Szörnyü nagy cipőjüket megbámultam. És midőn a régi piaczon letaboroztak, csak egy kenyér nélkül majszolták a sajtot. A másik fajta olaszok azonban szikár, száraz, barna ficzkók voltak. És ha csak a havas háztetőkre ránéztek is, mindjárt összevaczogott a foguk. És dideregtek a hosszú csurapjukban is. Megosztán nagy fekete szemükkel oly szomoruan, bánatosan tekintettek a járókelő asszonyokra. Mainzba marsoltatták őket a 6 dik gyalogezred pótlására. Itt minálunk csak néhány napi pihenőt tartottak, de ez idő alatt is mindennap gyakorlatoztak velük.

Vidal nevü tiszt parancsnokolt az ujoncz csapat fölött. Épp a mi szobank felé kvártélyoztak el. Külseje edzett izmos, marczona katonát mutatott, mindamellét igen jó gondolkozása, becsületes férfi volt. Az óráját igazittatni bejött mihozzánk is. És midőn hallá, hogy engem is besoroztak batorított: ne feljek. Csak eleinte szokatlan, kellemetlen a katonaskodás, mert öt hat hónap alatt belehet törődni a verekedésbe, a marsolásba. A puská ropgást agyudörgést is úgy meg lehet szokni, hogy némelyik meg akkor boldogtalan, ha puskaporfüstöt nem nyelhet.

Nekem azonban nem igen tetszett a filozofalása, mert a kapitány sebforradásos arca sem igen biztatott, hogy veszedelem nélküli a katona hivatal. Azonban mivel behívót még idáig nem kaptam, már reményem ujra éledt, hogy szabadulok a hadból. Itthon felejtenek engem is, mint a nagy kecskepásztor Jakabot, akinek eme rendkívüli szerencséje közszájon forgott. Sőt már Gretel néni is biztatott:

— Ugy... Ugy... már mégis talán békében hagynak bennünket!

Ámde soha el nem felejttem ezt a végzetes január huszonötödiki reggelt, már épp Vierwindenbe készülődtem, mikor is Gulden ur munkaközben felémfordult, még a szeméi is könybeborultak, midőn szólított:

Józsi fiam! nem akartam az éjszakai nyugodalmaodat megzavarni, hanem most már nem hallgathatom tovább, hát tudd meg kedves gyermekem, hogy tegnap este keresett a zsandárörmeister, az indulási parancsot hozta. Mert te a piemontokkal meg a génovaikkal együtt masirozol. Te és néhány városi legény, mint nevezetesen a fiatal Klipszel, a fiatal Loerig Jean Fürst és Czebede Gáspár. Ti fiam az olaszokkal együtt masiroztok Mainzba.

Midőn ezt meghallottam, megrogyott az inam és elakadt a szavam, ugy elfogódott a szívem. Gulden ur azonközben előkereste a sublótból a menetparancsot. Szépen megvölt irva, lassan szótagolva olvasta

fel, Még ma is emlékezem a tartalmára, hogy Bertha József, Dabói*) illetőségü, Saarburg megyei, Pfalzburg-járási egyén a 6-ik gyalogos ezredhez osztatik be, aki is január huszonkilencedikén tartozik Mainzba a csapathoz bevonulni.

(Folyt. köv.)

*) Dagsberg francziásított neve.

Nyilttér.

'MARGIT'
GYÓGYFORRÁS.

Margitforras-telep (Bereg megye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok szénsavas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek fölé emelik. Kitünő hatásu a **légutak s tüdőhurutos állapotainál**, különösen ha a köpet nehezen szakad fel; tüdővészesekekrél még akkor is, ha vérképésök van, a „Margitviz” megbecsülhetlen szolgálatakat tesz kevés szabad szénsavánál fogva. Kiváló hatást látni töle a **gyomor és belek hurutos állapotainál**, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képződött sav az oka a rossz emésztésnek.

A húgysavas sók lerakódását akadályozván, becses szolgálatakat tesz továbbá a **hólyag hu utos bántalmainál**, a **kő és homokképződés eseteiben**, miért is a **budapesti és bécsi egyetem orvostanarai**, mint az **orvosilag egyéb előkelőségei** a legszivebben használják s előnyt adnak a „Margit” forrásnak a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek fölött.

== Mint ivóvíz ==

kiváló óvszernek bizonyult járványos betegségek idején főleg typhus ellen.

Mint borvíz általános közkeveltségnek örvend
Főraktár: Édeskuty L. Budapest

cs. és kir. udv. szállító.

== Ásványvíz nagykereskedő. ==

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a **hires „Hajduságpedrő”** használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Toth Béla** gyógyszerárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Tanulóul jó családból való fiu felvétetik.

Elveszett Szliukátói az Erzsébet-utczáig egy piros bugyelláris iratokkal. A megtaláló, a ki az iratoknak ugy sem vehetné hasznát — kéretik azokat illő jutalom mellett kiadóhivatalunkban átadni

Kitünő faj és csak érett

csemegeszőlőt

ajánl e hó közepétől

Sétakerti csemegeszőlő telepéről
Kardos László.

Értekezhetni Kossuth-utca 9.,
a telep megtekinthető Simonyi-ut 11.
Termés 300 mm. körül. Telefon 113.

Néhai Szöllösi György

ékszeráru raktára, műhely berendezése,
továbbá üzleti berendezése és vasredőnyös
portaleja

eladó.

Az örökös megbizásából értekezhetni
Zelinger Ede czimer- és czimfestőnél, Piacz-
utca 55. sz. a.

Pályázati hirdetmény.

A debreczeni iparos ifjuság ön-
képző egyesülete betegsegélyző pénz-
táránál az eljárói állás megürülvén,
annak azonnali betöltése végett ezen-
nel pályázat hirdettetik. — Pályázó
csak debreczeni önálló iparos lehet.
Felvilágosítások Koros Gyula ipar-
testületi irodatiszt urnál nyerhetők na-
ponta d. e. 9—11-ig és d. u. 3—5
óráig. — Pályázati határidő 1901.
augusztus hó 15.

Az elnökség.

Bor-árjegyzék Szabó Kálmán és Testvérei

Szent-Anna puszta homoki
szőlőtelepén termelt
természetes ó-borokról

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 "
Veres asztali 98-ról	80 "
Nagy burgundi siller	80 "

Palaczkokért 16 fillér letét.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos Fiai cégénél

Debreczen, Tisza palota

valamint

Geréby Fülöp utódai.	Fritsch Károly,
Parti Ferencz,	Bán László,
Tóth Kálmán,	Czegeleky és Polgár,
Váray József	Félegyházi János,

fűszerkerskedő uraknál.

52,476 számhoz.
1901.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallás alap tulajdonát képező, Hajdúvármegyében, Püspökladány község határában fekvő birtoknak az alólirt ministerium IX. ügyosztályában és a püspökladányi közalapítványi gazdasági felügyelőségénél levő térképen az alantabb felsorolt számokkal megjelölt következő részletei 1902. évi november hó 1-étől kezdve az alólirt ministerium IX. ügyosztályában (Vadász-utca 33. szám)

1901. évi szeptember hó 19. napján, délelőtt 11 órakor

tartandó zárt ajánlatu nyilvános verseny útján fognak haszonbérbe adni:

a 3. és 4. számú	révzugi és hidlábi gazdaság	1161	³⁸⁰ / ₁₂₀₀	hold 12 évre,
az 5.	nagy-meggyesi	1651	⁵⁴⁵ / ₁₂₀₀	" 15 "
a 10. és 11.	mérgesérhádi és sándor-érszigeti gazdaságok együtt	1947	³⁷ / ₁₂₀₀	" 15 "
avagy:				
a 10. számú	mérgesérhádi gazdaság külön	1286	²¹⁵ / ₁₂₀₀	" 12 "
és a 11.	sándorérszigeti	660	¹⁰²² / ₁₂₀₀	" 12 "
a 12. és 13.	Kővágó, Középhát és Hajnalzug nevű gazdaságok együtt	2831	⁹²⁶ / ₁₂₀₀	" 18 "
avagy:				
a 12. számú	Kővágó nevű gazdaság külön	641	⁵²² / ₁₂₀₀	" 12 "
és a 13.	Középhát és Hajnalzug nevű gazdaságok együtt külön.	2190	⁴⁰⁴ / ₁₂₀₀	" 18 "
a 14.	Szőkeszigeti gazdaság	1208	⁷³⁷ / ₁₂₀₀	" 12 "
a 15. és 16.	Kettősérszigeti és hamvasi gazdaságok együtt	1250	⁷⁶⁷ / ₁₂₀₀	" 12 "
avagy:				
a 15. számú	Kettősérsziget nevű gazdaság külön	579	²⁹⁶ / ₁₂₀₀	" 12 "
és a 16.	Hamvasi nevű gazdaság külön	671	⁴⁷¹ / ₁₂₀₀	" 12 "
a 17. 18. és 24.	Lipótháti, Fehértói és Kiskunlaposi gazdaságok együtt	2281	¹⁸¹ / ₁₂₀₀	" 18 "
avagy:				
a 17. és 24. számú	Lipótháti gazdaság és Kiskunlaposi legelő fele külön	1027	⁴⁶³ / ₁₂₀₀	" 15 "
és a 18. és 24.	Fehértói gazdaság és Kiskunlaposi legelő másik fele külön	1253	⁸⁶⁸ / ₁₂₀₀	" 15 "
a 20.	Rákos Úrmóshát és Salamon zug nevű gazdaság	2000	¹¹⁹⁶ / ₁₂₀₀	" 18 "
vége a 22.	Tövishát, Bessenyőhát és Zodony nevű gazdaságok	2314	⁵¹⁴ / ₁₂₀₀	" 18 "

A bérelni szándékozók a fent kített határnapra azzal hivatnak meg, hogy egy koronás bélyeggel elátott és a kellő bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelt irásos zártajánlataikat bértárgyankint külön-külön kiállítva és borítékozva az alólirt ministerium segédhivatalainak főigazgatóságánál legfeljebb a versenytárgyalási nap délelőtti 10 órájáig nyújtják be.

Az ajánlatokban a bérelni szándékoló bér gazdaságokért egészben felajánlott évi haszonbér számokkal és betűkkel kiírandó és kijelentendő azokban egyszersmind, hogy ajánlattevő a versenytárgyalási és bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti. Az ajánlatok borítéka felső részére feljegyzendő az, hogy az ajánlat mely bér gazdaságra vonatkozik.

Bánatpénzül a bérelni szándékoló gazdaság minden holtja után 2 azaz kettő korona vagy készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban, avagy pedig a Pesti Hazai Első Takarékpénztár betéti könyvecskéjében bármelyik közalapítványi, vagy állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló nyugta csatolandó az ajánlathoz.

Elkészve érkezett, vagy kielégően ki nem állított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Oly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén, akik az uradalommal szemben hátralekos tartásban vannak, vagy bármely czimen perben állanak, a versenyből ki vannak zárva.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a ministerium segédhivatalainak főigazgatóságánál és a közalapítványi gazdasági felügyelőségénél Püspökladányban a hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Budapestben, 1901 évi július hóban.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. ministerium.